

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 1.3.2022
C(2022) 1161 final

ANNEX

PRILOGA

k

SPOROČILU KOMISIJE

**Odobritev vsebine osnutka uredbe Komisije o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju
Evropske unije za nekatere skupine sporazumov o raziskavah in razvoju**

PRILOGA

UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

z dne XXX

o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za nekatere skupine sporazumov o raziskavah in razvoju

OSNUTEK

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba),

ob upoštevanju Uredbe Sveta (EGS) št. 2821/71 z dne 20. decembra 1971 o uporabi člena 85(3) Pogodbe za skupine sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj¹,

po objavi osnutka te uredbe,

po posvetovanju s Svetovalnim odborom za omejevalna ravnanja in prevladujoče položaje,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EGS) št. 2821/71 pooblašča Komisijo, da z uredbo določi uporabo člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (*) za nekatere skupine sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj, ki spadajo na področje uporabe člena 101(1) Pogodbe in katerih predmet so (i) raziskave in razvoj proizvodov, tehnologij ali postopkov do stopnje industrijske uporabe ter (ii) izkoriščanje rezultatov, vključno z določbami glede pravic intelektualne lastnine.
- (2) Člen 179(2) Pogodbe od Unije zahteva, da spodbuja podjetja, tudi mala in srednja, pri njihovih visokokakovostnih raziskovalnih in tehnološkorazvojnih dejavnostih in da podpira njihova prizadevanja za medsebojno sodelovanje.
- (3) Uredba Komisije (EU) št. 1217/2010 z dne 14. decembra 2010 o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za nekatere skupine sporazumov o raziskavah in razvoju² opredeljuje skupine sporazumov o raziskavah in razvoju, za katere je Komisija običajno štela, da izpolnjujejo pogoje iz člena 101(3) Pogodbe. Zaradi splošne pozitivne izkušnje z uporabo navedene uredbe, ki preneha veljati 31. decembra 2022, ter ob upoštevanju rezultatov postopka pregleda je smiselno sprejeti novo uredbo o skupinskih izjemah.
- (4) Namen te uredbe je spodbujati raziskave in razvoj ter obenem učinkovito varovati konkurenco. Ta uredba bi morala izpolnjevati tudi zahtevo po zagotavljanju ustrezne pravne varnosti za podjetja. Pri uresničevanju teh ciljev bi bilo treba upoštevati potrebo po čim večji možni poenostavitvi upravnega nadzora in pravnega okvira.

¹ UL L 285, 29.12.1971, str. 46.

(*) Z učinkom od 1. decembra 2009 je člen 81 Pogodbe ES (prej člen 85 Pogodbe EGS) postal člen 101 Pogodbe. Te določbe so vsebinsko enake. Kadar je to primerno, je treba v tej uredbi sklicevanja na člen 85 Pogodbe EGS oziroma člen 81 Pogodbe ES razumeti kot sklicevanja na člen 101 Pogodbe.

² UL L 335, 18.12.2010, str. 36.

- (5) Pod določeno stopnjo tržne moči je za uporabo člena 101(3) Pogodbe praviloma mogoče domnevati, da bodo pozitivni učinki sporazumov o raziskavah in razvoju prevladali nad negativnimi učinki na konkurenco.
- (6) Za uporabo člena 101(3) Pogodbe z uredbo ni treba opredeliti tistih sporazumov, ki lahko spadajo na področje uporabe člena 101(1) Pogodbe. Pri posamičnem ocenjevanju sporazumov iz člena 101(1) Pogodbe je treba upoštevati več dejavnikov, predvsem strukturo upoštevne trga.
- (7) Sporazumi o skupnem izvajanju raziskovalnega dela ali skupnem razvoju rezultatov raziskav do faze industrijske uporabe, vendar ne vključno s to fazo, praviloma ne spadajo v člen 101(1) Pogodbe. Vendar pa lahko v nekaterih okoliščinah, na primer kadar se pogodbeni stranke obvežejo, da ne bodo izvajale drugih raziskav in razvoja na istem področju, s čimer se odpovedo priložnosti, da bi pridobile konkurenčne prednosti pred drugimi pogodbenimi strankami, taki sporazumi spadajo v člen 101(1) Pogodbe in morajo biti zato vključeni v to uredbo.
- (8) Ugodnost izjeme, ki jo določa ta uredba, bi morala biti omejena na tiste sporazume, za katere se lahko z dovolj gotovosti domneva, da izpolnjujejo pogoje iz člena 101(3) Pogodbe.
- (9) Potrošniki lahko na splošno pričakujejo, da bodo imeli koristi od povečanega obsega in učinkovitosti raziskav in razvoja, in sicer zaradi (i) uvajanja novih ali izboljšanih proizvodov, tehnologij ali postopkov ali (ii) hitrejšega uvajanja teh proizvodov, tehnologij ali postopkov na trg ali (iii) znižanja cen, ki ga bodo prinesli nove ali izboljšane tehnologije oziroma postopki.
- (10) Za sodelovanje v skupnih ali plačanih raziskavah in razvoju ter v izkoriščanju rezultatov je najverjetneje, da bo spodbudilo tehnični in gospodarski napredek, če se znanja, sredstva ali dejavnosti sodelujočih dopolnjujejo.
- (11) Skupno izkoriščanje rezultatov lahko poteka v različnih oblikah, kot so proizvodnja, distribucija proizvodov ali uporaba tehnologij, prenos pravic intelektualne lastnine ali izdaja licenc zanje ali posredovanje tehničnega znanja in izkušenj, potrebnih za tako proizvodnjo ali uporabo, ki znatno prispevajo k tehničnemu ali gospodarskemu napredku.
- (12) Da bi bila izjema, določena s to uredbo, utemeljena, se mora skupno izkoriščanje nanašati na proizvode, tehnologije ali postopke, za katere je uporaba rezultatov raziskav in razvoja odločilna.
- (13) Poleg tega bi se morale vse pogodbeni stranke v sporazumu o raziskavah in razvoju sporazumeti, da bodo imele vse polni dostop do končnih rezultatov skupnih raziskav in razvoja, vključno z morebitnimi pravicami intelektualne lastnine ter tehničnim znanjem in izkušnjami, ki izhajajo iz njih, za namene (i) nadaljnjih raziskav in razvoja ali (ii) izkoriščanja, takoj ko so končni rezultati na voljo. Dostopa do rezultatov se praviloma ne bi smelo omejiti v smislu uporabe rezultatov za namene nadaljnjih raziskav in razvoja. Vendar pa je, če pogodbeni stranke v skladu s to uredbo omejijo svoje pravice do izkoriščanja, zlasti če se pri izkoriščanju specializirajo, mogoče ustrezno omejiti dostop do rezultatov za namene izkoriščanja. Poleg tega, če pri raziskavah in razvoju sodelujejo (i) akademske ustanove, raziskovalni inštituti ali (ii) podjetja, ki opravljajo raziskave in razvoj kot poslovno storitev, ne da bi bili običajno dejavni pri izkoriščanju rezultatov, se ti lahko dogovorijo, da bodo rezultate raziskav in razvoja uporabljali le za nadaljnje raziskave.

- (14) Pogodbene stranke lahko glede na svoje zmogljivosti in tržne potrebe k sodelovanju na področju raziskav in razvoja prispevajo v različni meri. Da bi se odrazila in nadomestila razlika v vrednosti ali naravi prispevkov pogodbenih strank, sporazum o raziskavah in razvoju, ki uživa ugodnost iz te uredbe, tako lahko predvidi, da ena pogodbeni stranka drugi plača nadomestilo za dostop do rezultatov za namen nadaljnjih raziskav ali izkoriščanja. Vendar pa nadomestilo ne bi smelo biti tako visoko, da bi dejansko oviralo tak dostop.
- (15) V primeru, da sporazum o raziskavah in razvoju ne predvideva skupnega izkoriščanja rezultatov, bi se morale pogodbene stranke v sporazumu o raziskavah in razvoju sporazumeti o medsebojni odobritvi dostopa do svojega prej obstoječega tehničnega znanja in izkušenj, če jih druge pogodbene stranke nujno potrebujejo za izkoriščanje rezultatov. Zaračunano nadomestilo (npr. licenčnina) ne bi smelo biti tako visoko, da bi drugim pogodbenim strankam dejansko oviralo dostop do tehničnega znanja in izkušenj.
- (16) Izjema, podeljena na podlagi te uredbe, bi morala biti omejena na sporazume o raziskavah in razvoju, ki podjetjem ne dajejo možnosti za izključitev konkurence glede znatnega dela zadevnih proizvodov ali tehnologij. Iz skupinske izjeme je treba izključiti sporazume med konkurenti, katerih skupni tržni delež za proizvode ali tehnologije, ki jih je mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati z rezultati raziskav in razvoja, ob sklenitvi sporazuma presega določeno ravno.
- (17) Izjema, podeljena na podlagi te uredbe, bi morala biti poleg tega omejena na sporazume o raziskavah in razvoju, ki podjetjem ne dajejo možnosti za izključitev konkurence pri inovacijah, vključno z razvojem novih proizvodov ali tehnologij. Sporazume o raziskavah in razvoju je treba izključiti iz skupinske izjeme, če bi poleg prizadevanj pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju ostala manj kot tri konkurenčna in primerljiva prizadevanja na področju raziskav in razvoja.
- (18) Vendar ni mogoče domnevati, da so sporazumi o raziskavah in razvoju bodisi zajeti v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe bodisi da ne izpolnjujejo pogojev člena 101(3) Pogodbe, če so preseženi pragovi ali če niso izpolnjeni drugi pogoji iz te uredbe. V takih primerih je treba sporazum o raziskavah in razvoju posamično oceniti na podlagi člena 101 Pogodbe.
- (19) Da bi se zagotovila učinkovita konkurenca v času skupnega izkoriščanja rezultatov, bi bilo treba predvideti prenehanje veljavnosti skupinske izjeme, če skupni tržni delež pogodbenih strank za proizvode ali tehnologije, ki izhajajo iz skupnih ali plačanih raziskav in razvoja, preseže določeno raven. Ne glede na tržne deleže pogodbenih strank bi morala izjema še naprej veljati za določeno obdobje po začetku skupnega izkoriščanja, da se tržni deleži stabilizirajo, zlasti po uvedbi popolnoma novega proizvoda, in da se zagotovi minimalno obdobje donosa na naložbo.
- (20) Ta uredba ne bi smela izvzemati sporazumov, ki vsebujejo omejitve, ki niso nujne za doseganje pozitivnih učinkov, ki izhajajo iz sporazuma o raziskavah in razvoju. Sporazume, ki vsebujejo nekatere vrste hudih omejitev konkurence, kakršne so omejitve svobode pogodbenih strank, da izvajajo raziskave in razvoj na področju, ki ni povezano s sporazumom, določanje cen, ki se zaračunavajo tretjim osebam, omejitve obsega proizvodnje ali prodaje in omejitve izvajanja pasivne prodaje pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij na ozemljih oziroma strankam, ki so rezervirani za druge pogodbene stranke, bi bilo načeloma treba izvzeti iz ugodnosti izjeme, uvedene s to uredbo, ne glede na tržni delež zadevnih podjetij. V tem okviru omejitve

glede področij uporabe niso niti omejitve obsega proizvodnje niti omejitve glede ozemlja ali strank.

- (21) Omejitev tržnega deleža, izključitev nekaterih sporazumov iz skupinske izjeme in pogoji, določeni v tej uredbi, običajno zagotavljajo, da sporazumi, za katere se uporablja skupinska izjema, pogodbenim strankam ne omogočajo, da bi izključile konkurenco glede znatnega dela zadevnih proizvodov ali tehnologij.
- (22) Nastanka učinkov omejevanja konkurence ni mogoče izključiti, če ena stranka financira več raziskovalnih in razvojnih projektov, ki jih konkurenti izvajajo v zvezi z enakimi pogodbenimi proizvodi ali pogodbenimi tehnologijami, zlasti če ta stranka pridobi izključno pravico do izkoriščanja rezultatov v razmerju do tretjih oseb. Za takšne sporazume o plačanih raziskavah in razvoju bi bilo primerno podeliti ugodnost iz te uredbe samo, če tržni delež vseh pogodbenih strank v tako povezanih sporazumih, tj. pogodbene stranke, ki zagotavlja financiranje, in vseh pogodbenih strank, ki izvajajo raziskave in razvoj, ne presega 25 %.
- (23) Ugodnost iz te uredbe se lahko odvzame na podlagi člena 29 Uredbe (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe³.
- (24) Ker so sporazumi o raziskavah in razvoju pogosto dolgoročne narave, zlasti kadar sodelovanje obsega izkoriščanje rezultatov, bi bilo treba obdobje veljavnosti te uredbe določiti za 12 let –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

NASLOV I

OPREDELITEV POJMOV

Člen 1 – Opredelitev pojmov

- 1. V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
 - (1) „sporazum o raziskavah in razvoju“ pomeni sporazum med dvema ali več pogodbenimi strankami o pogojih, pod katerimi te pogodbene stranke izvajajo:
 - (a) skupne raziskave in razvoj pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij, ki:
 - (i) izključujejo skupno izkoriščanje rezultatov navedenih raziskav in razvoja ali
 - (ii) vključujejo skupno izkoriščanje rezultatov navedenih raziskav in razvoja, ali
 - (b) plačane raziskave in razvoj pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij, ki:
 - (i) izključujejo skupno izkoriščanje rezultatov navedenih raziskav in razvoja ali
 - (ii) vključujejo skupno izkoriščanje rezultatov navedenih raziskav in razvoja, ali

³ UL L 1, 4.1.2003, str. 1.

- (c) skupno izkoriščanje rezultatov raziskav in razvoja pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij, in sicer v skladu s predhodnim sporazumom na podlagi odstavka (1)(a) med istimi pogodbenimi strankami, ali
 - (d) skupno izkoriščanje rezultatov raziskav in razvoja pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij, in sicer v skladu s predhodnim sporazumom na podlagi odstavka (1)(b) med istimi pogodbenimi strankami;
- (2) „sporazum“ pomeni sporazum, sklep podjetniškega združenja ali usklajeno ravnanje;
 - (3) „raziskave in razvoj“ pomenijo dejavnosti, namenjene pridobitvi tehničnega znanja in izkušenj v zvezi z obstoječimi ali novimi proizvodi, tehnologijami ali postopki, izvajanje teoretične analize, sistematične študije ali poskusa, vključno s poskusno proizvodnjo, ter tehničnega testiranja proizvodov ali postopkov, vzpostavitev potrebnih zmogljivosti in pridobitev pravic intelektualne lastnine za rezultate;
 - (4) „proizvod“ pomeni blago ali storitev, vključno z vmesnimi proizvodi ali storitvami in končnimi proizvodi ali storitvami;
 - (5) „pogodbena tehnologija“ pomeni tehnologijo ali postopek, ki izhaja iz skupnih ali plačanih raziskav in razvoja. To vključuje tehnologije ali postopke, pridobljene prek raziskovalno-razvojnega pola, ter nove tehnologije ali postopke;
 - (6) „pogodbeni proizvod“ pomeni proizvod, ki izhaja iz skupnih ali plačanih raziskav in razvoja oziroma je proizveden ali zagotovljen z uporabo pogodbenih tehnologij. To vključuje proizvode, pridobljene prek raziskovalno-razvojnega pola, ter nove proizvode;
 - (7) „novi proizvod ali tehnologija“ pomeni proizvod, tehnologijo ali postopek, ki ob sklenitvi sporazuma o raziskavah in razvoju iz odstavka 1(a) ali (b) še ne obstaja in ki bo, če bo nastal, ustvaril svoj novi trg, ne pa izboljšal, nadomestil ali zamenjal obstoječega proizvoda, tehnologije ali postopka;
 - (8) „raziskovalno-razvojni pol“ pomeni prizadevanja na področju raziskav in razvoja, ki so v prvi vrsti usmerjena k posebnemu namenu ali cilju. Posebnega namena ali cilja raziskovalno-razvojnega pola še ni mogoče opredeliti kot proizvoda ali tehnologije ali pa vključuje bistveno širši cilj, kot so proizvodi ali tehnologije na določenem trgu;
 - (9) „izkoriščanje rezultatov“ pomeni proizvodnjo ali distribucijo pogodbenih proizvodov ali uporabo pogodbenih tehnologij ali prenos pravic intelektualne lastnine oziroma izdajo licenc zanje ali posredovanje tehničnega znanja in izkušenj, potrebnih za tako proizvodnjo ali uporabo;
 - (10) „pravice intelektualne lastnine“ pomenijo pravice industrijske lastnine, zlasti patente in znamke, pa tudi avtorske in sorodne pravice;
 - (11) „tehnično znanje in izkušnje“ pomeni skupek praktičnih informacij, ki izhajajo iz izkušenj in preizkušanja ter so:
 - (a) „zaupne“, tj. niso splošno znane ali zlahka dostopne;

- (b) „bistvene“, tj. pomembne in koristne za proizvodnjo pogodbenih proizvodov ali uporabo pogodbenih tehnologij, ter
 - (c) „določene“, tj. dovolj izčrpno opisane, da je mogoče preveriti, ali izpolnjujejo merili zaupnosti in bistvenosti;
- (12) „skupno“ v smislu dejavnosti, ki se izvajajo v okviru sporazuma o raziskavah in razvoju, pomeni dejavnosti, ki:
- (a) jih izvaja skupna ekipa, organizacija ali podjetje;
 - (b) so skupaj zaupane tretji osebi, ali
 - (c) so razdeljene med pogodbene stranke s specializacijo v okviru raziskav in razvoja ali specializacijo v okviru izkoriščanja;
- (13) „specializacija v okviru raziskav in razvoja“ pomeni, da je vsaka pogodbeni stranka vključena v del dejavnosti raziskav in razvoja, zajetih v sporazumu o raziskavah in razvoju, in da si delo na področju raziskav in razvoja razdelijo na način, ki se jim zdi najustreznejši; to pa ne zajema plačanih raziskav in razvoja;
- (14) „specializacija v okviru izkoriščanja“ pomeni, da si pogodbene stranke razdelijo posamezne naloge, kot so proizvodnja ali distribucija, oziroma si medsebojno naložijo omejitve glede izkoriščanja rezultatov, kot so omejitve v zvezi z določenimi ozemlji, strankami ali področji uporabe; to vključuje tudi scenarij, ko pogodbene proizvode proizvaja in distribuira le ena pogodbeni stranka na podlagi izključne licence, ki ji jo podelijo druge pogodbene stranke;
- (15) „plačane raziskave in razvoj“ pomeni, da ena pogodbeni stranka izvaja vse raziskave in ves razvoj, medtem ko ju financira pogodbeni stranka, ki zagotavlja financiranje;
- (16) „pogodbeni stranka, ki zagotavlja financiranje“ pomeni pogodbeno stranko, ki je financirala plačane raziskave in razvoj, pri tem pa sama ni opravila nobenih dejavnosti raziskav in razvoja;
- (17) „podjetje, ki konkurira za obstoječi proizvod in/ali tehnologijo“ pomeni dejanskega ali potencialnega konkurenta:
- (a) „dejanski konkurent“ pomeni podjetje, ki je dobavitelj obstoječega proizvoda, tehnologije ali postopka, ki ga je na upoštevem geografskem trgu mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenim proizvodom ali pogodbeno tehnologijo;
 - (b) „potencialni konkurent“ pomeni podjetje, za katero je mogoče realno in ne zgolj teoretično domnevati, da bi v odsotnosti sklenitve sporazuma o raziskavah in razvoju v največ treh letih verjetno izvedlo potrebne dodatne naložbe ali prevzelo potrebne stroške za dobavo proizvoda, tehnologije ali postopka, ki ga je na upoštevem geografskem trgu mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenim proizvodom ali pogodbeno tehnologijo;
- (18) „podjetje, ki konkurira v inovativnosti“ pomeni podjetje, ki ne konkurira za obstoječi izdelek in/ali tehnologijo in ki vodi neodvisna prizadevanja na področju raziskav in razvoja ali ki bi bilo v odsotnosti sporazuma o raziskavah in razvoju sposobno voditi in bi verjetno vodilo neodvisna prizadevanja na področju raziskav in razvoja, ki zadevajo:

- (a) raziskave in razvoj enakih proizvodov in/ali tehnologij, kot bodo zajeti v sporazumu o raziskavah in razvoju, ali novih proizvodov in/ali tehnologij, ki lahko verjetno nadomestijo proizvode in/ali tehnologije iz sporazuma, ali
 - (b) raziskovalno-razvojne pole, katerih cilj ali namen je v osnovi enak ciljem ali namenom, kakršni bodo zajeti v sporazumu o raziskavah in razvoju;
- (19) „konkurenčna prizadevanja na področju raziskav in razvoja“ pomenijo prizadevanja na področju raziskav in razvoja, ki jih vodi tretja oseba sama ali v sodelovanju z drugimi tretjimi osebami ali ki jih je tretja oseba sposobna voditi in je verjetno, da jih bo neodvisno vodila, ter ki zadevajo:
- (a) raziskave in razvoj enakih proizvodov in/ali tehnologij, kot bodo zajeti v sporazumu o raziskavah in razvoju, ali novih proizvodov in/ali tehnologij, ki lahko verjetno nadomestijo proizvode in/ali tehnologije iz sporazuma, ali
 - (b) raziskovalno-razvojne pole, katerih cilj ali namen je v osnovi enak ciljem ali namenom, kakršni bodo zajeti v sporazumu o raziskavah in razvoju.
- Te tretje osebe morajo biti neodvisne od pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju;
- (20) „nekonkurenčno podjetje“ pomeni podjetje, ki ne konkurira za obstoječi proizvod in/ali tehnologijo niti v inovativnosti;
- (21) „upoštevni trg za proizvode“ pomeni upošteveni trg za proizvode, ki jih je mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenimi proizvodi;
- (22) „upoštevni tehnološki trg“ pomeni upošteveni trg za tehnologije ali postopke, ki jih je mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenimi tehnologijami;
- (23) „aktivna prodaja“ pomeni vse oblike prodaje razen pasivne prodaje;
- (24) „pasivna prodaja“ pomeni prodajo kot odziv na spontane zahteve posameznih strank, vključno z dobavo proizvodov stranki oziroma strankam, ne da bi se prodaja začela z dejavnim ciljanjem na posamezne stranke, skupine strank ali ozemlja; pasivna prodaja vključuje prodajo, ki izhaja iz sodelovanja na zasebnih ali javnih razpisih za oddajo naročila.

2. V tej uredbi izraza „podjetje“ in „pogodbena stranka“ vključujeta njuna povezana podjetja.

„Povezana podjetja“ pomeni:

- (a) podjetja, v katerih lahko pogodbena stranka sporazuma o raziskavah in razvoju neposredno ali posredno:
 - (i) izvršuje več kot polovico glasovalnih pravic;
 - (ii) imenuje več kot polovico članov nadzornega sveta, uprave ali teles, ki zakonito zastopajo podjetje, ali
 - (iii) upravlja posle podjetja;
- (b) podjetja, ki imajo nad pogodbeno stranko sporazuma o raziskavah in razvoju neposredno ali posredno pravice ali pooblastila iz točke (a);

- (c) podjetja, v katerih ima podjetje iz točke (b) neposredno ali posredno pravice ali pooblastila iz točke (a);
- (d) podjetja, v katerih ima pogodbeni stranka sporazuma o raziskavah in razvoju skupaj z enim ali več podjetji iz točk (a), (b) ali (c) oziroma v katerih ima dvoje ali več slednjih podjetij skupne pravice ali pooblastila iz točke (a);
- (e) podjetja, v katerih imajo skupne pravice ali pooblastila iz točke (a):
 - (i) pogodbene stranke sporazuma o raziskavah in razvoju ali njihova zadevna povezana podjetja iz točk (a) do (d) ali
 - (ii) ena ali več pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju ali eno ali več njihovih povezanih podjetij iz točk (a) do (d) in ena ali več tretjih oseb.

NASLOV II

IZJEMA

Člen 2 – Izjema

1. V skladu s členom 101(3) Pogodbe in ob upoštevanju določb te uredbe se člen 101(1) Pogodbe ne uporablja za sporazume o raziskavah in razvoju.
2. Izjema iz odstavka 1 se uporablja, kolikor sporazumi o raziskavah in razvoju vsebujejo omejitve konkurence, ki spadajo na področje uporabe člena 101(1) Pogodbe.
3. Izjema iz odstavka 1 se uporablja tudi za sporazume o raziskavah in razvoju, ki vključujejo določbe o prenosu pravic intelektualne lastnine ali izdaji licenc zanje eni ali več pogodbenim strankam ali subjektu, ki ga pogodbeni stranki ustanovita za izvajanje skupnih ali plačanih raziskav in razvoja ali skupno izkoriščanje, če:
 - (a) te določbe niso glavni cilj takih sporazumov ter
 - (b) so te določbe neposredno povezane z izvajanjem takih sporazumov in potrebne za njihovo izvajanje.

NASLOV III

POGOJI ZA IZJEMO

Člen 3 – Dostop do končnih rezultatov

1. Sporazum o raziskavah in razvoju mora določati, da imajo vse pogodbene stranke polni dostop do končnih rezultatov skupnih ali plačanih raziskav in razvoja za nadaljnje raziskave in razvoj ter za namene izkoriščanja.
 - (a) Dostop iz odstavka 1 vključuje vse tako pridobljene pravice intelektualne lastnine ter tehnično znanje in izkušnje.
 - (b) Dostop iz odstavka 1 se odobri takoj, ko so rezultati raziskav in razvoja na voljo.

2. Sporazum o raziskavah in razvoju lahko določa, da si pogodbene stranke vzajemno izplačajo nadomestilo za dostop do rezultatov za nadaljnje raziskave in razvoj ali za namene nadaljnjega izkoriščanja, vendar nadomestilo ne sme biti tako visoko, da bi dejansko oviralo tak dostop.
3. Raziskovalni inštituti, akademske ustanove in podjetja, ki opravljajo raziskave in razvoj kot poslovno storitev, ne da bi bili običajno dejavni pri izkoriščanju rezultatov, se lahko dogovorijo, da bodo rezultate uporabljali le za nadaljnje raziskave.
4. Če pogodbene stranke omejijo svoje pravice do izkoriščanja v skladu s to uredbo, zlasti če se pri izkoriščanju specializirajo, je mogoče ustrezno omejiti dostop do rezultatov za namene izkoriščanja.

Člen 4 – Dostop do obstoječega tehničnega znanja in izkušenj

1. Sporazumi o raziskavah in razvoju, ki izključujejo skupno izkoriščanje rezultatov skupnih ali plačanih raziskav in razvoja, morajo določati, da mora imeti vsaka pogodbeni stranka dostop do vsega obstoječega tehničnega znanja in izkušenj drugih pogodbenih strank, če je to nujno potrebno za namene izkoriščanja rezultatov.
2. Sporazumi o raziskavah in razvoju, ki izključujejo skupno izkoriščanje rezultatov skupnih ali plačanih raziskav in razvoja, lahko določajo, da si pogodbene stranke vzajemno izplačajo nadomestilo za dostop do svojega obstoječega tehničnega znanja in izkušenj. Nadomestilo ne sme biti tako visoko, da bi dejansko oviralo tak dostop.

Člen 5 – Skupno izkoriščanje

1. Vsako skupno izkoriščanje se lahko nanaša le na rezultate, ki so:
 - (a) nujni za proizvodnjo pogodbenih proizvodov ali uporabo pogodbenih tehnologij ter
 - (b) zaščiteni s pravicami intelektualne lastnine ali predstavljajo tehnično znanje in izkušnje.
2. Od pogodbenih strank, ki so zadolžene za proizvodnjo pogodbenih proizvodov s specializacijo v okviru izkoriščanja, je treba zahtevati, da izpolnijo naročila drugih pogodbenih strank za dobavo pogodbenih proizvodov, razen če:
 - (a) sporazum o raziskavah in razvoju poleg tega določa skupno distribucijo, ki jo zagotavlja skupna ekipa, organizacija ali podjetje oziroma tretja oseba, ki so jo pogodbene stranke skupaj pooblastile, ali
 - (b) so se pogodbene stranke dogovorile, da jih sme distribuirati samo pogodbeni stranka, ki proizvaja proizvode.

Člen 6 – Pragovi, tržni deleži in trajanje izjeme

1. Če pogodbene stranke sporazuma o raziskavah in razvoju niso konkurenčna podjetja, se izjema iz člena 2 ne glede na tržne deleže uporablja ves čas trajanja raziskav in razvoja.
2. Če sta dve ali več pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju podjetja, ki konkurirajo za obstoječi proizvod in/ali tehnologijo, se izjema iz člena 2 uporablja

ves čas trajanja raziskav in razvoja, če ob sklenitvi sporazuma o raziskavah in razvoju:

- (a) skupni tržni delež pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju, ki vključuje skupne raziskave in razvoj, kot so opredeljeni v členu 1, odstavki 1(1)(a) ali (1)(c), na upoštevni proizvodni in tehnološki trgi ne presega 25 % ali
 - (b) v primeru sporazuma o raziskavah in razvoju, ki vključuje plačane raziskave in razvoj, kot so opredeljeni v členu 1, odstavki 1(1)(b) ali (1)(d), skupni tržni delež pogodbene stranke, ki zagotavlja financiranje, in vseh pogodbenih strank, s katerimi je prva sklenila sporazume o raziskavah in razvoju v zvezi z istimi pogodbenimi proizvodi ali pogodbenimi tehnologijami, na upoštevni proizvodni in tehnološki trgi ne presega 25 %.
3. Če sta dve ali več pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju podjetja, ki konkurirajo v inovativnosti, se izjema iz člena 2 uporablja ves čas trajanja raziskav in razvoja, če ob sklenitvi sporazuma o raziskavah in razvoju obstajajo tri konkurenčna in primerljiva prizadevanja ali več na področju raziskav in razvoja poleg prizadevanj pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju.
4. Za sporazume o raziskavah in razvoju, v skladu s katerimi se rezultati skupaj izkoriščajo, se izjema iz člena 2 uporablja sedem let od takrat, ko so bili pogodbeni proizvodi ali pogodbene tehnologije prvič dani na trg na notranjem trgu, če so ob sklenitvi sporazuma, ki spada pod člen 1, odstavek 1(1)(a) ali (b), izpolnjeni pogoji iz odstavkov 1, 2 ali 3. Da bi se za sporazum iz člena 1, odstavek 1(1)(c) ali (d), uporabljala takšna trajna izjema, morajo biti ob sklenitvi predhodnega sporazuma v skladu s členom 1, odstavek 1(1)(a) ali (b), izpolnjeni pogoji iz odstavkov 1, 2 ali 3.
5. Po izteku sedemletnega obdobja iz odstavka 4 se izjema iz člena 2 še naprej uporablja, dokler skupni tržni delež pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju na trgih, na katere spadajo pogodbeni proizvodi ali pogodbena tehnologija, ne preseže 25 %. Če tržni delež na enem od teh trgov po izteku sedemletnega obdobja preseže 25 %, se izjema iz člena 2 še naprej uporablja dve zaporedni koledarski leti po letu, v katerem je bil prvič presežen 25-odstotni prag.

Člen 7 – Uporaba pragov

1. Za namene uporabe pragov tržnih deležev iz člena 6, odstavka 2 in 5, veljajo naslednja pravila:
- (a) tržni delež se izračuna na podlagi podatkov o vrednosti prodaje na trgu; če podatki o vrednosti prodaje na trgu niso na razpolago, se za določitev tržnega deleža pogodbenih strank lahko uporabijo ocene, ki temeljijo na drugih zanesljivih tržnih informacijah, vključno z obsegom prodaje na trgu, odhodki za raziskave in razvoj ali zmogljivostmi za raziskave in razvoj;
 - (b) tržni delež se izračuna na podlagi podatkov za predhodno koledarsko leto; če predhodno koledarsko leto ni reprezentativno za položaj pogodbenih strank na upoštevni trgi, se tržni delež izračuna kot povprečje tržnih deležev pogodbenih strank v zadnjih treh predhodnih koledarskih letih;

- (c) tržni delež podjetij iz člena 1, odstavek 2(e), se enakomerno razdeli med podjetja, ki imajo pravice ali pooblastila iz člena 1, odstavek 2(a).
- 2. Za namene uporabe praga iz člena 6, odstavek 3, se primerljivost konkurenčnih prizadevanj na področju raziskav in razvoja oceni na podlagi zanesljivih informacij v zvezi z elementi, kot so (i) obseg, faza in časovni okvir prizadevanj na področju raziskav in razvoja, (ii) finančni in človeški viri tretjih oseb (oz. njihov dostop do navedenih virov), njihova intelektualna lastnina, tehnično znanje in izkušnje ali druga specializirana sredstva, njihova prejšnja prizadevanja na področju raziskav in razvoja ter (iii) sposobnost tretjih osebe za neposredno ali posredno izkoriščanje možnih rezultatov svojih prizadevanj na področju raziskav in razvoja na notranjem trgu ter verjetnost za to.

NASLOV IV

NEDOPUSTNE IN IZVZETE OMEJITVE

Člen 8 – Nedopustne omejitve

Izjema iz člena 2 se ne uporablja za sporazume o raziskavah in razvoju, katerih posredni ali neposredni cilj je samostojno ali v kombinaciji z drugimi dejavniki pod nadzorom pogodbenih strank katera koli od naslednjih omejitev:

- 1. Omejevanje svobode pogodbenih strank, da neodvisno ali v sodelovanju s tretjimi osebami izvajajo raziskave in razvoj:
 - (a) na področju, ki ni povezano s področjem, na katero se nanaša sporazum o raziskavah in razvoju, ali
 - (b) na področju, na katero se nanaša sporazum o raziskavah in razvoju, ali na povezanem področju po zaključku skupnih oziroma plačanih raziskav in razvoja.
- 2. Omejevanje obsega proizvodnje ali prodaje, razen:
 - (a) določanja proizvodnih ciljev, če skupno izkoriščanje rezultatov vključuje skupno proizvodnjo pogodbenih proizvodov;
 - (b) določanja prodajnih ciljev, če skupno izkoriščanje rezultatov:
 - (i) vključuje skupno distribucijo pogodbenih proizvodov ali skupno izdajo licenc za pogodbene tehnologije in
 - (ii) izvaja skupna ekipa, organizacija ali podjetje oziroma tretja oseba, ki so jo pogodbene stranke za to skupaj pooblastile;
 - (c) praks, ki pomenijo specializacijo v okviru izkoriščanja, ter
 - (d) omejevanja svobode pogodbenih strank, da proizvajajo in prodajajo proizvode, tehnologije ali postopke, ki konkurirajo pogodbenim proizvodom ali tehnologijam, prenašajo pravice na takih proizvodih, tehnologijah ali postopkih oziroma izdajajo licence zanje v obdobju, za katero so se pogodbene stranke dogovorile za skupno izkoriščanje rezultatov.

3. Določanje cen pri prodaji pogodbenega proizvoda ali izdajanju licenc za pogodbene tehnologije tretjim osebam, razen:
 - (a) določanja cen, zaračunanih neposrednim strankam, ali določanja licenčnin, zaračunanih neposrednim pridobiteljem licenc, če skupno izkoriščanje rezultatov:
 - (i) vključuje skupno distribucijo pogodbenih proizvodov ali skupno izdajo licenc za pogodbene tehnologije in
 - (ii) izvaja skupna ekipa, organizacija ali podjetje oziroma tretja oseba, ki so jo pogodbene stranke za to skupno pooblastile.
4. Omejevanje ozemlja, na katerem lahko pogodbene stranke pasivno prodajajo pogodbene izdelke ali izdajajo licence za pogodbene tehnologije, ali strank, ki jim lahko pogodbene stranke pasivno prodajajo pogodbene izdelke oziroma izdajajo licence za pogodbene tehnologije, razen zahteve po izdaji izključne licence tretji osebi.
5. Zahteva po popolni ali delni omejitvi aktivne prodaje pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij na ozemljih ali strankam, ki niso bili izključno dodeljeni eni od pogodbenih strank na podlagi specializacije v okviru izkoriščanja.
6. Zahteva, da se zavrne zadostitev povpraševanju strank na ozemlju posamezne pogodbene stranke ali strank, ki so bile drugače razdeljene med pogodbene stranke na podlagi specializacije v okviru izkoriščanja, ki bi tržile pogodbene proizvode na drugih ozemljih znotraj notranjega trga.
7. Zahteva, da se uporabnikom ali prodajnim posrednikom oteži pridobitev pogodbenih proizvodov od drugih prodajnih posrednikov znotraj notranjega trga.

Člen 9 – Izvzete omejitve

1. Izjema iz člena 2 se ne uporablja za naslednje obveznosti v sporazumih o raziskavah in razvoju:
 - (a) prepoved izpodbijanja:
 - (i) po zaključku raziskav in razvoja veljavnosti pravic intelektualne lastnine, ki:
 - (1) jih imajo pogodbene stranke na notranjem trgu in
 - (2) zadevajo raziskave in razvoj, ali
 - (ii) po izteku veljavnosti sporazuma o raziskavah in razvoju veljavnosti pravic intelektualne lastnine, ki:
 - (1) jih imajo pogodbene stranke na notranjem trgu in
 - (2) ščitijo rezultate raziskav in razvoja.

To ne vpliva na možnost, da se določi prenehanje sporazuma o raziskavah in razvoju, če ena od pogodbenih strank izpodbija veljavnost pravic intelektualne lastnine iz točk (i) in (ii);

 - (b) obveznost, da se tretjim osebam ne izdajajo licence za proizvodnjo pogodbenih proizvodov ali uporabo pogodbenih tehnologij, če sporazum ne določa, da vsaj ena od pogodbenih strank izkorišča rezultate skupnih

oziroma plačanih raziskav in razvoja in se to izkoriščanje izvaja na notranjem trgu v razmerju do tretjih oseb.

2. Kadar sporazum o raziskavah in razvoju vključuje katero od izvzetih omejitev iz tega člena, se izjema iz člena 2 še naprej uporablja, če je izvzete omejitve mogoče ločiti od preostalega dela sporazuma o raziskavah in razvoju ter so izpolnjeni preostali pogoji iz te uredbe.

NASLOV V

POSTOPEK ZA ODVZEM UGODNOSTI

Člen 10 – Odvzem ugodnosti s strani Evropske komisije v posameznih primerih

1. Komisija lahko na podlagi člena 29(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 odvzame ugodnost iz te uredbe, če v posameznem primeru ugotovi, da ima sporazum o raziskavah in razvoju, za katerega se uporablja izjema iz te uredbe, kljub temu učinke, ki so nezdružljivi s členom 101(3) Pogodbe.
2. Ugodnost iz te uredbe se lahko na podlagi člena 29(1) Uredbe (ES) št. 1/2003 odvzame zlasti, kadar:
 - (a) obstoj sporazuma o raziskavah in razvoju tretjim osebam znatno omejuje možnost izvajanja raziskav in razvoja na področjih, povezanih s pogodbenimi proizvodi ali pogodbenimi tehnologijami;
 - (b) obstoj sporazuma o raziskavah in razvoju znatno omejuje dostop tretjih oseb do trga za pogodbene proizvode ali pogodbene tehnologije;
 - (c) pogodbene stranke ne izkoriščajo rezultatov skupnih ali plačanih raziskav in razvoja v razmerju do tretjih oseb brez objektivno utemeljenega razloga;
 - (d) pogodbeni proizvodi ali pogodbene tehnologije na celotnem notranjem trgu ali njegovem znatnem delu niso izpostavljeni učinkoviti konkurenci s strani proizvodov, tehnologij ali postopkov, ki jih uporabniki štejejo za enakovredne zaradi njihovih lastnosti, cene in namena uporabe.

Člen 11 – Odvzem ugodnosti s strani organa, pristojnega za konkurenco v državi članici, v posameznih primerih

1. Organ zadevne države članice, pristojen za konkurenco, lahko na podlagi člena 29(2) Uredbe (ES) št. 1/2003 odvzame ugodnost iz te uredbe za ozemlje te države članice ali del njenega ozemlja, če ugotovi, da ima v posameznem primeru sporazum o raziskavah in razvoju, za katerega se uporablja izjema iz te uredbe, kljub temu učinke, ki so nezdružljivi s členom 101(3) Pogodbe, na ozemlju te države članice ali njegovem delu, ki ima vse lastnosti samostojnega geografskega trga.
2. Organ, pristojen za konkurenco v državi članici, lahko na podlagi člena 29(2) Uredbe (ES) št. 1/2003 odvzame ugodnost iz te uredbe, zlasti kadar velja katera koli od okoliščin iz člena 10, odstavka 2(a) do 2(d), te uredbe.

NASLOV VI

KONČNE DOLOČBE

Člen 12 – Prehodno obdobje

1. Ne glede na posebno prehodno določbo za sporazume o raziskavah in razvoju med podjetji, ki konkurirajo v inovativnosti, iz odstavka 2 se prepoved iz člena 101(1) Pogodbe ne uporablja od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2024 za sporazume, ki 31. decembra 2022 že veljajo in ne izpolnjujejo pogojev za uporabo izjeme iz te uredbe, izpolnjujejo pa pogoje za uporabo izjeme iz Uredbe (EU) št. 1217/2010.
2. Za sporazume o raziskavah in razvoju med podjetji, ki konkurirajo v inovativnosti, se člen 1, odstavek 1(18), in člen 6, odstavek 3, uporabljata samo za sporazume, ki začnejo veljati po 31. decembru 2022.

Člen 13 – Veljavnost

1. Ta uredba začne veljati 1. januarja 2023.
2. Veljati preneha 31. decembra 2034.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

*Za Komisijo
predsednica
Ursula von der Leyen*